

Ledverlichting klaar voor verovering sportvelden

2016 wordt het jaar van de omslag voor led

Stamford Bridge, het wereldberoemde stadion van Chelsea, is al geswitcht. Ledverlichting staat op het punt de sportstadions te veroveren en die zegetocht is al gestart in de Engelse voetbalcompetitie. Maar ook op recreatief niveau is led helemaal klaar voor de uitrol, zegt marketingmanager Niels Waterschoot namens Philips Lighting. 'Elke zichzelf respecterende club doet er goed aan nu serieus te gaan nadenken over led.'

Auteur: Peter Voskuil

Ledverlichting en sportvelden, het was een zaak van geduld. In de openbare ruimte wordt al niet meer getwijfeld aan de voordelen van led ten opzichte van conventionele verlichting, maar de verovering van de Nederlandse sportvelden liet tot nu toe op zich wachten.

Een op een

'Het product was er nog niet klaar voor', vertelt Niels Waterschoot namens Philips Lighting. 'Philips brengt alleen producten op de markt die honderd procent betrouwbaar en goed zijn. We kunnen ons als merk niet veroorloven imago schade op te lopen. De afgelopen jaren hebben we forse stappen gezet op het gebied van energiezuinigheid en de hoeveelheid licht die dat oplevert per watt.' Philips heeft nu een oplossing die een-op-eenvervanging mogelijk maakt. Philips Lighting is marktleider in ledverlichting. De divisie houdt er grote researchafdelingen op na, die continu werken aan verbetering van de kwaliteit en verbreding van de portfolio van het

bedrijf. De toepassing van ledlicht in de openbare ruimte diende zich technisch als eerste aan. Nu volgen andere applicaties, waaronder dus ook de sport. 'Wij investeren nog altijd fors in dat soort innovaties', aldus Waterschoot.

Digitaal licht heeft naast energiebesparing nog andere voordelen, die Philips de afgelopen jaren verder heeft weten uit te bouwen. Zo kun je ledlicht vrijwel onbeperkt dimmen, waardoor aanzienlijke besparingen behaald kunnen worden. Waterschoot: 'Je moet dan denken aan het uitschakelen van het licht op een tennisbaan die niet bezet is. Of aan een wedstrijdstand en een trainingsstand voor verlichting. Dat betekent overigens nog steeds dat alles prima verlicht is tijdens de trainingen, hoor. Maar je bespaart er wel mee.'

Lichthinder

Daarnaast is het licht ook veel beter aan te sturen, waardoor bijvoorbeeld hinder van licht-

masten voor omwonenden kan worden vermindert. 'Daar hebben we al mooie resultaten mee behaald. In Meerendree hebben we een tennisbaan verlicht en zien we dat effect van minder stoorlicht al. Ik heb daar een heel mooie foto van, waarop je ziet dat meteen naast de tennisbaan de schemer alweer intreedt.'

Nog een ander voordeel van led: als de elektriciteit even uitvalt, hebben conventionele lampen meestal een kwartier nodig om weer op te starten. Bij een ledoplossing heb je direct licht. Daarnaast hoeven er met led geen lampen meer vervangen te worden. Ook wanneer er iets kapot is, hoeven niet direct hele armaturen te worden vervangen. De componenten zijn uitwisselbaar; Philips introduceerde de oplossingen daarvoor het afgelopen jaar. Dat voorkomt dat de klant zaken dubbel moet kopen en zadelt de circulaire economie op met minder restafval.

Alles bij elkaar is ledverlichting volgens Waterschoot op sportvelden veel flexibeler te

managen dan conventionele lampen. Met led zijn er qua lichtmanagement automatisch meer mogelijkheden op een sportcomplex dan 'aan' en 'uit' alleen.

En de ontwikkelingen op dit gebied zitten volgens de Philips-manager nog niet eens aan hun technisch plafond. 'De grootste stappen zijn al wel gezet, natuurlijk, maar er is nog voldoende ruimte voor nieuwe stappen. Onze researchers kijken naar elk aspect van de techniek en beleving van licht.'

Engeland

De voortrekkersrol in de switch naar led bij professionele sport zal onherroepelijk door de Engelse voetbalcompetitie worden gespeeld, denkt Niels Waterschoot. Daar zijn de belangen het grootst en worden astronomische bedragen neergelegd voor de uitzendrechten op televisie. 'Tv-zenders willen betrouwbaar en kwalitatief goed licht, dat altijd op dezelfde manier functioneert. Dat is bijvoorbeeld belangrijk voor super-slow motion. Met de conventionele technieken

heb je meer flikkeringen en dus donkere momenten. Er wordt zo veel betaald voor die rechten, dat er met minder dan een professioneel perfecte kwaliteit en kleurweergave geen genoegen meer wordt genomen.'

Toepassing voor ledlicht in de openbare ruimte dienden zich technisch als eerste aan.

Nu volgen andere applicaties, waaronder dus ook de sport

Verder brengt led ook de mogelijkheid met zich mee om lichtshows te programmeren in stadions. 'Mensen gaan naar een stadion en willen geëntertaind worden. Verlichting kan daarin een belangrijke rol spelen.'

De eerste twee grote voetbalclubs in Engeland zijn inmiddels op led overgestapt. Waterschoot vertelt dat ook de Nederlandse voetbalstadions geïnteresseerd zijn in ledverlichting. Hij verwacht dat de eerste clubs al op korte termijn de transitie van conventioneel naar led zullen maken, de eerste misschien zelfs al in de zomerstop. 'Ik geloof in die voortrekkersrol van de professionele sport. De ervaring leert dat recreatieve sport heel veel leert en uiteindelijk overneemt van topsportomgevingen.'

Goes

In Goes werd vorig jaar een nieuw kunstgrasveld van voetbalvereniging Robur op sportpark Het Schenge als eerste voetbalveld in Europa uitgerust met het Philips-systeem OptiVision LED. De praktijkervaringen daar hebben Philips gesterkt in de opvatting dat zijn systeem helemaal klaar is voor uitrol in heel Europa. 'We hebben inmiddels zo veel stappen gezet qua technologie, dat deze lichtoplossing betrouwbaar genoeg is', vertelt Waterschoot daarover.

Om alle vochtmetingssensoren aan elkaar te kunnen verbinden worden op voldoende diepte kabels in het veld gelegd. Daardoor levert het vervangen van een gras- of hybridemat geen problemen op.

Volgens Waterschoot wordt 2016 echter het jaar van de echte omslag. Niet alleen op professioneel, maar ook op recreatief niveau. 'Ik verwacht dat volgend jaar een groot aantal velden overschakelt op led', zegt hij. Philips is inmiddels met meer partijen dan ooit in gesprek over verlichting op sportvelden.

Ecotax

Dat heeft ook alles te maken met de ecotaxregeling voor sportverenigingen die per 1 januari 2016 op de schop gaat. Om sportclubs nog meer aan te moedigen te investeren in duurzaamheid, verdwijnt voor hen de huidige teruggaveregeling van energiebelasting. Die wordt omgezet in een rechtstreekse subsidie. Dat betekent per saldo dat led financieel nog interessanter wordt ten opzichte van conventionele verlichting.

Hoeveel dat precies kan schelen in geld, verschilt per vereniging. Het hangt af van het aantal branduren en de staat van de huidige installatie. Waterschoot: 'Als een conventionele installatie twee jaar oud is, krijg je een heel andere businesscase dan bij een installatie van twintig jaar oud. Op zo'n oude installatie valt veel meer te besparen, want de conventionele techniek heeft natuurlijk al die jaren ook niet stilgestaan.' Om die reden waakt Waterschoot ervoor om ronkende besparingspercentages te noemen. Na enig aandringen wil hij wel kwijt dat besparingen

tot 60% in sommige gevallen mogelijk zijn. Clubs moeten zich echter niet blindstaren op dat soort percentages, waarschuwt hij: 'Iedere club is anders en moet voor zichzelf de afweging maken. Maar ik denk dat het voor veel clubs heel interessant wordt om over te schakelen.'

De segmentmanager Publiek en Sport durft wel de stelling aan dat led binnen 15 tot 20 jaar alle

conventionele lichtinstallaties zal verdrijven van de Nederlandse sportvelden. 'Uiteindelijk komt het sommetje altijd uit. Led is gewoon goedkoper.' Volgens Waterschoot hoeft een sportcomplex niet meteen in zijn geheel over op led; één veld om te beginnen kan ook.

Om sportclubs nog meer aan te moedigen te investeren in duurzaamheid verdwijnt de huidige teruggaveregeling van energiebelasting voor hen

Drempel

Voor veel sportclubs vormen de hogere aanloopkosten die ledverlichting op sportvelden met zich meebrengt een drempel. Lichtmasten kunnen vaak blijven staan, armaturen worden een-op-een vervangen, maar dan gaat het vaak nog steeds om investeringen van tienduizenden euro's. Dat zijn kosten die naarmate de levensduur vordert vanzelf weer worden terugverdiend, maar wel eerst moeten worden gemaakt. Sommige clubs hebben dat geld zelf, hier en daar springen gemeenten bij, maar er zijn ook verenigingen die dat geld niet een, twee, drie hebben klaarliggen. Waterschoot: 'Wij willen een partner voor sportverenigingen zijn. Daarvoor

Niels Waterschoot van Philips Lighting

hebben we bij Philips *light as a service*. Omdat besluitvormingstrajecten bij clubs vaak redelijk lang kunnen zijn, doen ze er goed aan nu al over investeringen in 2016 na te denken. Iedere dag dat je wacht met de toepassing van led, stijgt de energierekening.'

Hoewel gemeenten steeds minder te vertellen krijgen, omdat zij steeds minder bijspringen bij de financiering van verlichting op sportparken, zijn gemeenten en verenigingen over het algemeen al bij voorbaat enthousiast over ledverlichting. Waterschoot: 'Het product heeft zich in de openbare ruimte al zo sterk bewezen, dat het imago van de ledlamp heel goed is.'

Gevaar

Daar schuilt volgens hem ook een gevaar in. De partijen raken makkelijker enthousiast over een switch, maar de markt voor sportverlichting is juist volop in beweging. Als je kijkt naar de totale

lichtmarkt, melden zich de laatste tijd veel nieuwe leveranciers, in een poging ook een graantje mee te pikken van deze snelgroeiende bedrijfstak. 'Sommige zijn goed en zullen blijven bestaan, andere zijn opportunistisch. Het is belangrijk dat een vereniging of gemeente zich goed laat informeren en een gedegen besluit neemt.'

Waterschoot heeft nog een advies met betrekking tot de vraag waar men bij eventuele aanschaf op moet letten. Bij conventionele verlichting vervang je om de zoveel jaar een lamp, waardoor het lichtniveau weer bijna als nieuw is. De ledverlichting die wordt geplaatst, moet tot het einde van de levensduur meegaan. 'Maar ondertussen is er natuurlijk altijd sprake van slijtage en veroudering. Klanten moeten daarom niet alleen uitgaan van de situatie op het moment van aanschaf. Het gaat ook om de lichtkwaliteit aan het einde van de levensloop. Hoe constant is die? En wat als er toch een onderdeel defect raakt? Het

is voor klanten belangrijk dat ze dat weten en bewuste keuzes maken.'

Stuur of twitter dit artikel door!

Scan of ga naar:

www.Fieldmanager.nl/artikel.asp?id=17-5214